

Werknemer met beperking kan met

De Participatiewet is sinds 1 januari 2015 van kracht. Met deze wet wil het kabinet mensen met een ziekte, beperking of handicap aan het werk krijgen. Kabinet en werkgevers hebben afgesproken om extra banen voor deze groep te creëren. Maar wat betekent dit voor een ondernemer? Bollenkweker Geert Kruize is ervaringsdeskundige.

Tekst en fotografie: René Bouwmeester

Als iemand ervaring heeft met mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben, dan is het Geert Kruize. Hij is deeltijd tulpenteler, -broeier en exporteur in Uithuizermeeden (Groningen). Daarnaast is hij deeltijd stagecoördinator op een school voor Praktijkonderwijs in Appingedam. Op deze school zitten leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar met een IQ van 60 tot 80, hetgeen het best valt te omschrijven als een licht verstandelijke beperking. Vaak hebben deze jongeren leerachterstanden en stoornissen als ADHD of autisme. In het verleden belandden deze jongeren bij de sociale werkplaats of kregen ze een Wajong-uitkering. De sociale werkplaatsvoorzieningen worden echter afgebouwd en de Wajong is afgeschaft. Het kabinet wil dat ook deze jongeren aan de slag gaan in het bedrijfsleven. Ondernemers kunnen hiervoor op diverse manieren steun krijgen (zie kader).

Een werkplek komt tot stand na overleg tussen gemeente, school en de ondernemer. Kruize denkt dat de bloembollensector zich goed leent als werkplek voor mensen met een beperking. "Het is belangrijk dat deze mensen gestructureerde opdrachten krijgen. Als het eenvoudige en repeterende werkzaamheden zijn, vinden ze dat helemaal niet erg. Binnen een bloembollenbedrijf zijn er veel van dit soort klussen."

AFFINITEIT

De Groninger benadrukt dat het werken met mensen met een beperking veel toewijding vraagt. "Een bedrijf moet zich ervoor lenen", vindt Kruize. "Als je als ondernemer kiest voor de laagste kostprijs, moet je er niet aan beginnen. De grootste fout die je kunt maken, is te veel verwachten. Als deze mensen de indicatie hebben dat ze 60 procent 'verdien capaciteit' hebben, dan betaalt de ondernemer 60 en de gemeente 40 procent van het loon. Je moet als ondernemer dan niet denken dat deze mensen

voor 100 procent aan de bak kunnen."

Ook van de begeleiding wordt veel gevraagd, vindt Kruize. "Je moet affiniteit met de doelgroep hebben. Vaak ontstaat zo iets doordat ondernemers zelf een familielid of een buurjongen hebben met een beperking."

De bollenteler heeft zelf een grote passie voor deze groep ontwikkeld. "Het komt uit mijn hart. Ik heb gewerkt als gymnastiekleraar en daarbij heb ik altijd een zwak gehad voor de leerlingen die de bal juist niet zo ver konden gooien. Mijn doel is om diegenen die het niet zo ver brengen, toch erbij te betrekken. Je kunt als gymleraar willen dat iedereen een gouden plak haalt, maar je kunt ook zorgen dat de kinderen zich geaccepteerd voelen en gelukkig door het leven gaan. En - het klinkt onderwijzerachtig - ik vind het leuk om mensen iets te leren."

De affiniteit met de doelgroep is nodig om de benodigde aandacht te kunnen opbrengen. "Iedere persoon in deze doelgroep heeft begeleiding nodig. Sommigen moet je één op één begeleiden, anderen mogen op een heftruck rijden of hebben een rijbewijs en kunnen wat zelfstandiger aan de slag. Een vaste begeleider is in elk geval belangrijk. Deze mensen hechten zich snel aan iemand in het bedrijf. Als dat steeds wisselt, raken ze van slag."

OPGEBLOEID

Kruize heeft bij zijn stagiaires gemerkt dat het geregeld schort aan werknemersvaardigheden als op tijd komen, gezag accepteren, werk zien, de normen en waarden van het bedrijf accepteren en netjes met klanten omgaan. "Het is te leren, maar daar moeten we veel aandacht aan besteden."

Ondanks de enorme opgave die het werken met mensen met een beperking met zich meebrengt, denkt Kruize dat het absoluut de moeite waard is om in deze groep te investeren. "We hebben leerlingen gehad die op school een 'meubel' waren, maar zijn opgebloeid op het werk. Het inzicht en het werktempo ligt bij zulke jongeren lager, maar ze haken soms gewoon aan bij collega's met bijvoorbeeld een Havo- of MBO-achtergrond. Ik heb me vaak verbaasd hoe goed dat ging. Maar soms, als bijvoorbeeld de groep te groot is, werkt het niet. Een ondernemer moet zijn andere medewerkers ook goed voorlichten."

Het liefst ziet Kruize dat Nederland het Duitse systeem adopteert, het zogeheten Gildensysteem, waarbij jongeren door een vaste mentor worden begeleid. "Het leren vindt plaats op de werkvloer. Dat is voor deze doelgroep zo belangrijk. In Nederland geldt tot 18 jaar leerplicht. Veel leerlingen zitten met tegenzin in de schoolbanken. Als zij op zo'n manier aan de slag kunnen bij een bedrijf, worden het pareltjes."

De Participatiewet in het kort

Met de Participatiewet wil het kabinet meer mensen met een ziekte of handicap aan het werk krijgen. Het kabinet en werkgevers hebben daarom afgesproken om extra banen te creëren. Dit wordt geregeld in de Wet banenafspraken en quotum arbeidsbeperkten die per 1 april 2015 is ingegaan.

Als een werkgever iemand met een ziekte of handicap in dienst neemt, kan het UWV of de gemeente ondersteuning geven, die bestaat onder meer uit: professionele begeleiding door jobcoaches, loonkostensubsidie die het verschil vergoedt tussen loonwaarde en minimumloon en werkplekvoorzieningen om het werk of de werkplek aan te passen. Volgens de nieuwe wet moeten werkgevers met meer dan 25 werknemers (of 40.575 verlonde uren) een bepaald percentage mensen met een ziekte of handicap in dienst nemen: het quotum arbeidsbeperkten. In 2016 gaat het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kijken of de afgesproken aantallen voor 2015 zijn gehaald. Indien dat niet het geval is, kan de overheid vanaf 2018 een quotumheffing van 5.000 euro per jaar per niet-ingevulde arbeidsplaats heffen. Vooralsnog is niet bekend of dat ook gaat gebeuren.

In de CAO Open Teelten, waartoe de bloembollensector behoort, is een aparte loonschaal voor mensen met een arbeidsbeperking in het kader van de Participatiewet.

juiste begeleiding ‘pareltje’ worden



‘Agrarische sector leent zich goed voor deze groep’

LTO Nederland wil met het project ‘Agro Werkt Onbeperkt’ de instroom van mensen met een arbeidsbeperking stimuleren. Agro Werkt Onbeperkt draait op samenwerking tussen LTO Nederland, UWV, SBCM, AOC Raad en de sociale werkvoorziening. De KAVB sluit zich in dit project aan bij LTO. Het project richt zich op ondernemers in de dierhouderij, open teelten en paddenstoelen in vijf arbeidsmarktregio’s in Friesland, Gelderland, Flevoland, Limburg en Twente. De agrarische sector leent zich goed voor dit project, meent projectleider Liesbeth van der Vegt van LTO Projecten. “Het gaat vaak om laaggeschoold werk, meestal met een repeterend karakter, zoals oogst- of plantwerkzaamheden. Het werk geeft deze mensen voldoening en het gevoel dat ze er toe doen in de samenleving. Voor het bedrijfsleven kan het relativerend werken.”

LTO weet niet exact hoeveel mensen met een arbeidsbeperking in de sector actief zijn. “Uit gesprekken met ondernemers blijkt wel dat het meer gebeurt dan we dachten, al dan niet vanuit een regeling. Het is voor de betrokken ondernemers een vanzelfsprekendheid dat ze deze

mensen in dienst nemen. Het gaat dan om een zoon van een kennis, een neef of een buurjongen met een beperking. Deze mensen kunnen vaak goed functioneren in de agrarische sector.”

De eerste ervaringen binnen het project zijn wisselend. Van der Regt heeft gemerkt dat het UWV in de ene regio beter is voorbereid dan in de andere regio. “Zolang daar discussie over is, verloopt het plaatsingstraject moeizaam.” Andere factoren die een succes in de weg staan zijn de reisafstand voor de nieuwe medewerker (een boerenbedrijf ligt zelden bij een bushalte), het doorgaan van looncompensatie en de simpele vraag of het ‘klikt’ tussen de ondernemer en de werknemer.

Voor ondernemers die met deze groep werknemers aan de slag willen, heeft LTO een folder gemaakt. Daarin staan alle plussen en minnen weergegeven, zodat ondernemers een gedegen afweging kunnen maken. Op de website www.werkgeverslijn.nl/agrowerktionbeperkt heeft LTO een kennisdossier samengesteld met uitgebreide informatie, ook beschikbaar voor niet LTO-leden.